

ואומרים "השיבנו" וכו' בקול רם (ק"ב), ולאחר מכן אומרים קינות (ק"ג) ונוהגין לומר בסוף הקינות קצת פסוקי נחמה כדי לסיים בנחמה (ק"ד).

לא. גם המתפלל ביחידות יקרא "איכה", (בלי ברכה) ויאמר קינות (ק"ט).

לב. אחרי הקינות אומרים "ואתה קדוש יושב" וכו' (ק"ט), ולאחר מכן אומר הש"ץ קדיש שלם בלא (ק"ז) "תתקבל" (ק"ח), ומסיימים בעלינו לשבח קדיש יתום וברכו ככל תפילות מעריב.

לג. בליל תשעה-באב (ק"ט) ולמחרתו עד חצות היום יושבים על הארץ (ק"כ), ומי שקשה לו לשבת על הארץ יכול לשבת על כסא נמוך (קכ"א), ונוהגים שעל כסא פחות משלשה טפחים מותר לשבת (קכ"ב). ואין צריך לשנות ממקומו הקבוע בבית-הכנסת (שלא כדרך האכל שצריך לשנות ממקומו הקבוע) (קכ"ג).

יגור תשס"ב

תשעה-באב שחל במוצאי שבת

לד. יש להזהר שלא להביא קודם צאת הכוכבים את הקינות לבית-הכנסת, אלא אם כן

אם למקרא (לגר"ש דבליצקי שליט"א) עמוד כה דיש בתי כנסת של הפרושים בירושלים שנוהגים שהקהל אומר רק בפעם השניה, והוסיף שכן משמע בהג"מ סוף הלכ' תענית שהקהל אומר רק פעם אחת, אך הוסיף שמשמע שם שאומרים רק בפעם הראשונה ולא בשניה. (ק"ב) עיין סי' תקנט סע' א ברמ"א, וע"ש ובמ"ב ס"ק ב שבכל "איכה" מגביה קולו יותר, וגם יפסיק מעט בין כל פסוק, ובין כל "איכה" יפסיק קצת יותר. (ק"ג) סי' תקנט סע' ב, ועיין במ"ב ס"ק ג. (ק"ד) סי' תקנט סע' ה ברמ"א. (ק"ט) סי' תקנט במ"ב ס"ק ה, אך כשקורא ביחידות לא יברך. (ק"ט) סי' תקנט סע' ב ובמ"ב ס"ק ו. (ק"ז) עיין שו"ת משיב הלכה ח"ב סי' כז דאף אם שכחו לומר קדיש "תתקבל" לאחר שמו"ע, בקדיש שלאחר "איכה" לא יאמרו "תתקבל". (ק"ח) סי' תקנט סע' ד ברמ"א, דכל הקדישים מאחרי "איכה" עד למחרת שמסיימים תפילת שחרית אין אומרים בקדיש "תתקבל", ועיין שו"ת אג"מ או"ח ח"ג סי' פא דלכאור' משמע ברמ"א הנ"ל שיש כמה קדישים שבהם לא אומרים "תתקבל" ולכאור' הרי יש רק קדיש אחד שבסיום תפילת שחרית, ולכן ביאר דה"י ראוי לומר קדיש שלם עם "תתקבל" אחרי כל תפילה שהותקן לציבור ולא דוקא אחרי שמו"ע, וא"כ בליל ט"ב ה"י צריך לומר קדיש עם תתקבל אחרי הקינות מצד ה"קינות" וכן בתפילת שחרית ה"י צריך לומר קדיש תתקבל אחד אחרי סיום שמו"ע, ואחד אחרי ה"קינות", ובכל אלו אומרים קדיש בלא תתקבל, ועיין גם בהגהות חת"ס סי' תרצג, ועיין פרק כד הערה קנח, ופרק כו הערה יב בגדר קדיש "תתקבל". (ק"ט) עיין מ"ב סי' תקנט ס"ק יא דהיינו לאחר שענו הציבור "ברוך ד' המבורך" וכו' דזה צריך להיות בעמידה. ועיין שו"ת אג"מ או"ח ח"ה סי' ט (ד) דאפי' במקומות שמתפללים בכל השנה מעריב קודם השקיעה, בליל ט' באב לא יתפללו קודם השקיעה, וע"ש דלשבת ע"ג ספסל אסור כבר מהשקיעה אך לשבת ע"ג הריצפה החיוב רק לאחר "ברכו". ועי' גם בשו"ת שלמת חיים סי' רכו. (ק"כ) סי' תקנט סע' ג. (קכ"א) סי' תקנט במ"ב ס"ק יא. (קכ"ב) עיין ילקוט הגרשוני סי' תקנט ס"ק א בשם סידור עיון תפילה, וע"ש שסיים שכ"מ ברש"י יומא יא: ד"ה ולא כלום, שכתב "דכל פחות מג' גובה ארעא סמיכתא היא, ועיין גם תוספ' כתובות לא: ד"ה רב אשי, ועיין שערים מצוינים בהלכה סי' קכד בקונטרס אחרון ס"ק א, ועיין זה השולחן ח"א סי' תקנט סע' ג, וע"ש שהבן איש חי בפרשת דברים סע' כ כתב שדוקא פחות מטפח מותר, וע"ש שאם יושב על המדרגות העולים לארון הקודש נחשב שיושב על הרצפה, ועיין כה"ח סי' תקנב ס"ק מ, ובטעמי המנהגים אות תתרסד, ועיין ערוה"ש יור"ד סי' שפז סע' ג, ועי' אורחות רבנו ח"ב עמ' קלח דהחזו"א ישב על כסא קטן ולא הקפיד שיהיה פחות מג' טפחים. (קכ"ג) סי' תקנט סע' ד ברמ"א ובמ"ב ס"ק